Valtuutettu Maija Kuivalaisen ym. valtuustoaloite päätöksenteon pitkäjänteisyyden vahvistamisesta

KV 29.08.2022 § 100

Valtuutettu Maija Kuivalainen jätti 29.8.2022 valtuuston puheenjohtajalle valtuustoaloitteen päätöksenteon pitkäjänteisyyden vahvistamisesta.

Valtuustoaloitteen olivat allekirjoittaneet myös Anni Järvinen, Petteri Tahvanainen, Helmi Vanhanen, Ville-Pekka Timonen, Alia Dannenberg, Terhi Savolainen, Karita Kaita, Ella Partanen, Anniina Kontiokorpi, Hannele Autti, Wilma Poutanen, Ari Tielinen, Virve Mikkonen, Satu-Sisko Eloranta, Anni Torni, Juuso Myller, Jukka Hirvonen ja Anu Honkanen.

Päätös:
Lähetettiin kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

OSVETLK 18.11.2022 § 72
4148/00.02.00.03/2022

Kaupunginhallitus päätti 5.9.2022 lähettää asian konsernipalveluihin osallisuus- ja vetovoimalautakunnan valmisteltavaksi.

Valtuustoaloitteessa esitetään, että Joensuun kaupunki ottaa käyttöön kansalaispaneelin sekä kartoittaa pikimmiten muut toimenpiteet, joilla päätöksenteon pitkäjänteisyyttä voidaan vahvistaa sekä vastata tulevaisuuden tarpeisiin tietoperustaisesti.

Vastaus:

Joensuun kaupungilla on valmisteilla ja käynnissä useita päätöksenteon pitkäjänteisyyttä tukevia toimia. Päätöksenteon pitkäjänteisyyteen pyritään muun muassa päätösten vaikutusten ennakkoarvioinnilla. Ennakkoarvioinnin tavoitteena on valmisteltavan asiakokonaisuuden mahdollisimman laaja tarkastelu eri näkökulmien kautta osana asian valmisteluprosessia. Joensuun kaupungin talousarviossa yleishallinnon tulosalueella vuodelle 2022 toiminnallisena tavoitteena on päätösten vaikutusten ennakkoarvioinnin (EVA) käyttöönotto. Tarkoituksena on, että vuoden 2022 aikana prosessi ja ohjeet on laadittu ja ennakkoarviointi ohjaa päätöksentekoa.

Päätösten vaikutusten ennakkoarvioinnin tarkoituksena on arvioida valmisteltavan asian ja sen tavoitteiden vaikutuksia ennakkoon määriteltyjen näkökulmien kautta (eri vaikutustyypit). Tavoitteena on tuoda esille sekä lyhyet- sekä pitkäaikaiset vaikutukset. Ennakkoarvioinnin näkökulmina on jokin tai jotkut näistä:

- eri ikäiset kuntalaiset
- vammaiset huomioiden eri vammaisryhmät
- kaupungin organisaatio ja henkilöstö
- kaupungin talous
- ympäristö
- yritykset

Päätösten vaikutusten ennakkoarvioinnin ohjeistusta on laadittu yhteistyössä kaupungin hallintopalvelujen ja hyvinvoinnin toimialan kanssa. Myös vammaisneuvostoa ja eri vammaisjärjestöjä on osallistettu valmistelussa. Arviointilomaketta on testattu eri toimialojen valmistelijoiden toimesta. Palautetta on pyydetty myös yrittäjäyhdistykseltä. Palaute on otettu huomioon ja arviointilomakkeisto saadaan valmiiksi kuluvan vuoden aikana.

Tiedolla johtaminen on laaja käsite ja kokonaisuus. Joensuun kaupunki on lähtenyt kehittämään tiedolla johtamista vuodesta 2019 alkaen. Joensuun

kaupungin tiedolla johtamisen yksi ilmentymä on Power Bi -raportointijärjestelmällä toteutetut raportit, joita on tähän mennessä toteutettu toimialojen tarpeiden pohjalta. Tähän mennessä toteutetut raportit ovat keskittyneet toteutuneen tiedon raportoitiin ja tilannekuvan muodostamiseen. Raportointia on ajateltu kehitettävän seuraavaksi ennakoivan analytiikan suuntaan.

Joensuun kaupungille valmistui kesällä 2022 digiohjelma, jonka yksi keskeinen teema on tiedolla johdettava, ennakoiva, älykäs kaupunki. Vuoden 2023 tavoitteena on laatia Joensuun kaupungille tiedolla johtamisen tiekartta, jossa määritellään, kuinka tiedolla johtamista edistetään koordinoidusti ja ennakoiva analytiikka saadaan osaksi johtamista ja päätöksentekoa. Siinä vaiheessa, kun tiedolla johtamisen työkalut on saatu systemaattiseen käyttöön, se parantaa ja vahvistaa päätöksenteon tietoperusteisuutta ja pitkäjänteisyyttä.

Ilmastotyötä Joensuussa tehdään pitkäjänteisesti ja eri toimijoita osallistaen. Joensuun ilmastotyön päätavoite Hiilineutraali Joensuu 2025 on kirjattu konsernistrategiaan ja näin ollen tavoite ohjaa konsernin toimialojen ja tytäryhtiöiden toimintaa.

Konkreettiset toimenpiteet hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseksi on kirjattu kaupungin ilmasto-ohjelmaan, jonka valmisteluvaiheessa on kuultu konsernin toimialoja, tytäryhtiöitä ja kuntalaisia. Ilmasto-ohjelmaan valituille toimenpiteille suoritettiin vaikuttavuusarviointi, jonka perusteella ilmastotyön resursseja voidaan suunnata vaikuttavimpiin toimenpiteisiin. Arvioinnin yhteydessä selvitettiin toimenpiteiden kustannuksia (kerta-, vuosi- tai kokonaiskustannukset), päästövaikutukset (saavutettavat päästövähennykset), kustannustehokkuutta (saavutettavat päästövähennykset suhteessa euroihin), sekä vaikutuksia luonnon monimuotoisuuteen. Arvioinnin tulokset julkaistiin päivitetyn ilmasto-ohjelman liitteenä.

Vuoden 2022 talousarvion yhteydessä laadittiin kaupungin ensimmäinen ilmastobudjetti. Ilmastobudjetti yhdistää kaupungin ilmastotyön talousarviomenettelyyn ja raportointiin tilinpäätöksen yhteydessä. Ilmastobudjetoinnissa talousarviossa olevat ilmastotoimenpiteet ja -tavoitteet kootaan yhteen.Tavoitteena on tuoda näkyväksi kaupungin toimenpiteitä kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi, sekä mahdollistaa avoin keskustelu ja seurata toimenpiteiden riittävyyttä. Ilmastobudjetin myötä talousarvio- ja taloussuunnitelma kertoo ilmastotoimille budjetoidut taloudelliset resurssit. Siihen on eritelty kaupunkiorganisaation tavanomaisesta budjetista käyttötalouden ja investointien osalta ne erät, jotka on suunnattu ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen. Kaupunkikonsernin tytäryhtiöiden osalta tarkastellaan ainoastaan investointeja.

Joensuun kaupungin ilmastotyön pitkäjänteisyyttä edistävät riittävät resurssit ilmastotyön koordinointiin. Vuonna 2021 Joensuun kaupunki palkkasi määräaikaisen ilmastokoordinaattorin, joka vastaa kaupungin ilmastotyön kokonaisuuden koordinoinnista. Ilmastotyön tueksi perustettiin syksyllä 2021 kestävän kehityksen yhteistyöryhmä, jonka tavoitteena on lisätä toimialojen ja tytäryhtiöiden välistä yhteistyötä ja ymmärrystä kestävän kehityksen ja ilmastotyön saralla.

Kaupunginvaltuuston vuoden 2022 alussa hyväksymän Osallisuusohjelman 2021-2025 päätavoitteena on olla osallisuuden ja kumppanuuden edelläkävijä. Ohjelmaan on asetettu kymmeniä toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on kokeilla erilaisia asukkaiden ja sidosryhmien uusia suoria osallistumismuotoja. Kokeilujen perusteella pysyvästi käyttöön otetaan menetelmiä, jotka asukkaat kokevat toimivammiksi Joensuussa. Kansalaispaneeli voi olla yksi kokeilun kohde. Osana 72h liikennehaaste nimistä kaupunkisuunnittelukilpailua järjestettiin Joensuussa lokakuussa 2022 digitaalinen asukasraati. Kokemukset asukasraadista Joensuun kaupunkiympäristön kehittämisessä olivat postiiviset ja raati herätti kiinnostusta asukkaissa.

Edellä esitetyistä toimista asetetaan vuosittaisia tavoitteita talousarvioon, mikä mahdollistaa kaupunginvaltuustolle seurata pitkäjänteistä päätöksentekoa vahvistavien toimenpiteiden etenemistä.

Valmistelijat: hyvinvointi- ja osallisuuspäällikkö, kansliapäällikkö, ilmastokoordinaattori, talouspäällikkö ja tietohallintopäällikkö

Vs. henkilöstö- ja yhteysjohtajan päätösehdotus:
Osallisuus- ja vetovoimalautakunta päättää

esittää kaupunginhallitukselle, että se antaa edellä olevan vastauksen valtuutettu Maija Kuivalaisen ym. valtuustoaloitteeseen ja todeta, että aloite on loppuun käsitelty.

Päätös:
Hyväksyttiin yksimielisesti.

Merkitään pöytäkirjaan, että Tiina Räisänen poistui kokouksesta ennen päätöksentekoa klo 15.23.